

מסכת יומא -- כללים ומושגים

	י
ר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות אשתו שנאמר (ויקרא טז, ו) וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו זו אשתו אמרו לו אם כן אין לדבר סוף	יומא ב:א
דכתיב (שמות כד, טז) וישכון כבוד ה' על הר סיני ויכסהו הענן ששת ימים ויקרא אל משה ביום השביעי מכדי כתיב ויקרא אל משה ביום השביעי מאי ששת ימים זה בנה אב שכל הנכנס במחנה שכינה טעון פרישת אמר לו ר' יהודה הנח לכהן גדול ביה"כ שטומאה הותרה לו בציבור מכלל דר"ש סבר טומאה דחווה היא בציבור	יומא ג:ב יומא ז:ב
ר"מ סבר אמרינן טבילה בזמנה מצוה ורבי יוסי סבר לא אמרינן טבילה בזמנה מצוה לפי ששלח בכל גבולי ישראל וראה שאין מפרשיין אלא תרומה גדולה בלבד מעשר ראשון ומעשר עני נמי לא המוציא מחבירו עליו הראיה אלא מעשר שני נפרשו ונסקו וניכלוהו בירושלם	יומא ח:א יומא ט:א
אמר ר' יהודה והלא כמה לשכות היו במקדש שהיה להן בית דירה ולא היה להן מזוזה אלא לשכת פרהדרין גזירה היתה מ"ט דר' יהודה אמר (רבא) קסבר רבי יהודה כל בית שאינו עשוי לימות החמה ולימות הגשמים אינו בית ואמרו חכמים ראשון חוזר לעבודתו שני אינו ראוי לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט כ"ג משום איבה כהן הדיוט משום מעלין בקודש ולא מורדין	יומא י:א יב:ב
מעלין בקדש ולא מורדין	יומא כ:ב
דתניא (ויקרא יב, ג) וביום השמיני ימול בשר ערלתו מלמד שכל היום כשר למילה אלא שהזריזין מקדימין למצות	יומא כח:ב יומא כט:א
הרהורי עבירה קשו מעבירה	יומא לו:ב
אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע בשעה שישאל חוטאין לפניך ועושין תשובה עשה להם זדונות כשגגות אמר רבה בר שמואל אמר רב הלכה כדברי חכמים פשיטא יחיד ורבים הלכה כרבים	יומא מג:ב יומא מד:ב
כל השחיטות כשירות בזר חוץ משל פרה	יומא נ:א
מ"ש בוידוי ראשון דלא אמר ובני אהרן עם קדושך ומ"ש בוידוי שני דאמר ובני אהרן עם קדושך תנא דבי ר' ישמעאל כך היא מדת הדין נותנת מוטב יבא זכאי ויכפר על החייב ואל יבא חייב ויכפר על החייב	יומא נח:ב
בכל יום היה חותה בשל כסף וכו' מ"ט התורה חסה על ממונן של ישראל	יומא נה:א
קרנן צבור דוחה את השבת ואת הטומאה וקרנן יחיד אינו דוחה לא את השבת ולא את הטומאה	יומא נח:ב
כל זממנו קבוע דוחה את השבת ואת הטומאה אפילו ביחיד וכל שאין זמנו קבוע אינו דוחה לא את השבת ולא את הטומאה ואפילו בצבור	יומא נה:א
דתנא דבי רבי אליעזר בן יעקב (ויקרא טז, יד) על פני הכפורת קדמה זה בנה אב כל מקום שנאמר פני אינו אלא קדים	יומא נח:ב
דאמר ריש לקיש אין מעבירין על המצות ואמאי לא עביד משום דכתיב ויצא אל המזבח עד דנפיק מכוליה מזבח וכיון דיהיב בההוא קרן הדר אתי לההוא קרן דאיחייב למיתב ברישא	יומא ע:א
משום דהוי תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין הניחא לרבנן דאמרי והניחם שם מלמד שטעונין גניזה אלא לרבי דוסא דאמר בגדי כהונה ראויין הן לכהן הדיוט מאי איכא למימר משום דהוי תרומת הדשן ועגלה ערופה שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין	יומא ע:א
אמר רב ששת לפי שאין גוללין ספר תורה בציבור מפני כבוד ציבור	יומא ע:א
רב הונא בר יהודה אמר משום פגמו של ראשון	יומא ע:א
וריש לקיש אמר משום ברכה שאינה צריכה	יומא ע:א
הרואה כהן גדול כו' לא מפני שאינו רשאי: פשיטא מהו דתימא כדריש לקיש דאמר ריש לקיש אין מעבירין על המצות ומאי מצוה (משלי יד, כח) ברב עם הדרת מלך קמ"ל	יומא ע:א
מעלין בקדש ולא מורדין	יומא עג:א
אדם אוסר עצמו בכל שהוא	יומא עד:א
רבי יוחנן אמר אוסר מן התורה כיון דחזי לאיצטרופי איסורא קא אכיל ריש לקיש אמר מותר מן התורה אכילה אמר רחמנא וליכא איתביה ר' יוחנן לריש לקיש אין לי אלא כל שישנו בעונש ישנו באזהרה	יומא עד:א
ת"ל (ויקרא ז, ג) כל חלב מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הכי נמי מסתברא דאי סלקא דעתך דאורייתא כוי ספיקא הוא איצטריך קרא לאתווי ספיקא אי משום הא לא איריא קסברי	יומא עז:א
מה מלאכה שב ואל תעשה אף ענוי נפש שב ואל תעשה	יומא עז:ב
ולמאן דאמר עריות הא כתיב נאכל לישנא מעליא נקט דכתיב (משלי ל, כ) אכלה ומחתה פיה	יומא עה:א

<p>תהלים קט, יח ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו ואימא כשתיה דומיא דשמן מה שמן מאבראי אף מים מאבראי והא תנא איפכא קא נסיב לה דתנן מנין לסיכה שהיא כשתיה ביום הכפורים אף על פי שאין ראייה לדבר זכר לדבר שנאמר ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו</p>	<p>יומא עו:ב</p>
<p>תניא רבי אומר כל השיעורין כולן בכזית חוץ מטומאת אוכלין ששינה הכתוב במשמען ושינו חכמים בשיעורן וראיה לדבר יוה"כ מאי שינה הכתוב במשמעו (ויקרא כג, כט) מלא תעונה ומאי שינו חכמים בשיעוריה ככותבת ומאי ראייה לדבר יוה"כ דאי מהתם הוה אמינא אורחא דקרא הוא</p>	<p>יומא פ:א</p>
<p>ויקרא יא, לד מכל האוכל אשר יאכל אוכל הבא מחמת אוכל ואיזה זה ביצת תרנגולת ואימא גדי מחוסר שחיטה ואימא בן פקועה טעון קריעה ואימא ביצת בר יוכני תפסת מרובה לא תפסת</p>	<p>יומא פ:א</p>
<p>מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה אוכלו בבת אחת ושיערו חכמים אין בית הבליעה מחזיק יותר מביצת תרנגולת א"ר יוחנן שיעורין ועונשין הלכה למשה מסיני</p>	<p>יומא פ:א יומא פ:א</p>
<p>שיעורין של עונשין הלכה למשה מסיני אחרים אומרים בית דינו של יעבץ תיקנום והכתיב (ויקרא כז, לד) אלה המצות שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה אלא שכחום וחזרו ויסדום</p>	<p>יומא פ:א</p>
<p>שיעורין של עונשין הלכה למשה מסיני אחרים אומרים בית דינו של יעבץ תיקנום והכתיב (ויקרא כז, לד) אלה המצות שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה אלא שכחום וחזרו ויסדום</p>	<p>יומא פ:א</p>
<p>תנן מלא לוגמיו אימא כמלא לוגמיו מיתבי כמה ישתה ויהא חייב בש"א רביעית ובה"א מלא לוגמיו רבי יהודה אומר משום ר"א כמלא לוגמיו רבי יהודה בן בתירא אומר כדי גמיעה</p>	<p>יומא פ:א</p>
<p>בכדי אכילת פרס</p>	<p>יומא פ:ב</p>
<p>לכדתניא (ויקרא כג, לב) ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש יכול יתחיל ויתענה בתשעה ת"ל בערב אי בערב יכול משתחשך ת"ל בתשעה הא כיצד מתחיל ומתענה מבעוד יום מכאן שמוסיפין מחול על הקודש</p>	<p>יומא פ:א:ב</p>
<p>ת"ר עוברת שהריחה בשר קודש או בשר חזיר תוחבין לה כוש ברוטב ומניחין לה על פיה אם נתיישרה דעתה מוטב ואם לאו מאכילין אותה רוטב עצמה ואם נתיישרה דעתה מוטב ואם לאו מאכילין אותה שומן עצמו שאין לך דבר שעומד בפני פקוח נפש חוץ מע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים</p>	<p>יומא פ:ב:א</p>
<p>מאכילין אותו ע"פ בקיאיין פשיטא ספק נפשות הוא וספק נפשות להקל לא צריכא דאיכא תרי אחריני בהדיה דאמרי לא צריך</p>	<p>יומא פ:ג:א</p>
<p>דאמר רב ספרא תרי כמאה ומאה כתרי ה"מ לענין עדות אבל לענין אומדנא בתר דעות אזלינן</p>	<p>יומא פ:ג:א</p>
<p>החושש בגרונו מטילין לו סם בתוך פיו בשבת מפני שהוא ספק נפשות וכל ספק נפשות דוחה את השבת</p>	<p>יומא פ:ג:א</p>
<p>וכל מיני מתיקה מאירין מאור עיניו של אדם ואע"פ שאין ראייה לדבר זכר לדבר (שמואל א יד, כט) ראו נא כי אורו עיני כי טעמתי מעט דבש הזה</p>	<p>יומא פ:ג:ב</p>
<p>ואין אומרים נמתין לו שמא יבריא אלא מחמין לו מיד מפני ספק נפשות דוחה את השבת ולא ספק שבת זו אלא אפי' ספק שבת אחרת ואין עושין דברים הללו לא ע"י נכרים ולא ע"י כותיים אלא ע"י גדולי ישראל</p>	<p>יומא פ:ד:ב</p>
<p>מפקחין פקוח נפש בשבת והזריז ה"ז משובח ואין צריך ליטול רשות מב"ד הא כיצד ראה תינוק שנפל לים פורש מצודה ומעלהו והזריז ה"ז משובח ואין צריך ליטול רשות מב"ד</p>	<p>יומא פ:ד:ב</p>
<p>ספק נפשות להקל אלא דאיכא תשעה כותיים וישראל אחד הא נמי פשיטא דהוה ליה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי לא צריכא דפרוש לחצר אחרת מהו דתימא כל דפריש מרובא פריש קמ"ל דלא הלכו בפקוח נפש אחר הרוב</p>	<p>יומא פ:ד:ב</p>
<p>ספק נפשות להקל אלא דאיכא תשעה כותיים וישראל אחד הא נמי פשיטא דהוה ליה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי לא צריכא דפרוש לחצר אחרת מהו דתימא כל דפריש מרובא פריש קמ"ל דלא הלכו בפקוח נפש אחר הרוב</p>	<p>יומא פ:ד:ב</p>
<p>ראה תינוק שנפל לבור עוקר חוליא ומעלהו והזריז ה"ז משובח ואין צריך ליטול רשות מב"ד אע"ג דמתקן דרגא ראה שנעלה דלת בפני תינוק שוברת ומוציאו והזריז ה"ז משובח ואין צריך ליטול רשות מב"ד</p>	<p>יומא פ:ד:ב</p>
<p>אמר רבי יהודה בן לקיש שמעתי שמצילין את המת מפני הדליקה ואפילו רבי יהודה בן לקיש לא קאמר אלא מתוך שאדם בהול על מתו אי לא שרית ליה אתי לכבווי</p>	<p>יומא פ:ה:א</p>
<p>דילמא כדרבא דאמר רבא מאי טעמא דמחתרת חזקה אין אדם מעמיד עצמו על ממונו והאי מידע ידע דקאי לאפיה ואמר אי קאי לאפאי קטילנא ליה והתורה אמרה בא להרגך השכם להרגו ואשכחן ודאי ספק</p>	<p>יומא פ:ה:ב</p>
<p>דילמא כדרבא דאמר רבא מאי טעמא דמחתרת חזקה אין אדם מעמיד עצמו על ממונו והאי מידע ידע דקאי לאפיה ואמר אי קאי לאפאי קטילנא ליה והתורה אמרה בא להרגך השכם להרגו ואשכחן ודאי ספק</p>	<p>יומא פ:ה:ב</p>